
LITTERATUR

PER DAHL & CARL JOHAN LJUNGBERG:

VAD GER MAN DEN SOM TYCKS HA DET MESTA OM INTE EN BOK?

Till den solsemestrade: varför inte *High latitudes: a history of Swedish polar research* av Gösta H Liljequist (Streifferts), vilken ger tillräckligt med isochvarghundsbilder för en livstid...

Till den historieintresserade, t ex Cecilia Stegös *Systemskiftet: en 1800-talshistoria*, (Nerenius och Santerus), som speglar hur den svenska liberalismen föddes. Annars är böcker om 1700-talet presenten på modet. Förutom Nationalmuseums stora inbunda katalog *Solen och nordstjernan*, t ex Sten Åke Nilssons *Det sköna 1700-talet* (Norstedts), Göran Alms *Carl Hårleman och den svenska rokokon* och *Franskt blev svenskt : den franska konstnärsfamiljen Masreliez i Sverige under 1700-talet* eller faksimiltrycket *Ritningar på våningshus* av Carl Wijnblad från 1755 (Nytryck av Rekolid).

Till den Europaintresserade, t ex den lilla *The Celts : first masters of Europe* (de första misslyckade federalisterna...) (Thames and Hudson, New Horizons). Eller östkännaren; Timothy Garton Ashs nya *In Europe's name : Germany and the*

divided continent (Random House), för att med tre raska kliv närma sig samtiden... Något utvidgat tema har Magnus Anderssons *Efter murens fall* (Nerenius och Santerus) i vilken han skildrar västs reaktion på det nya öst. Den som är intresserad av inträngande porträtt av svarta genren rekommenderas Paul Prestons nya tjocka biografi *Franco* (Harper Collins). Vår mörka samtid skildras även av *Slavenka Draculici Balkan Express* där Balkankrigets vardag avtecknar sig i all sin absurditet (Ordfront).

Till den kulturellt intresserade som tröttnat på såväl Rambo som Rimbaud: *Henri Troyats* nya stora biografi över *Verlaine* (från Flammarion). Eller kanske en rysande bok med viktorianska spöken, *Häxan i Fenstanton* av M R James (Legenda), eller *Molards salong* av Thomas Millroth, om en stockholmsk konstnärinna som samlade svenska målare i Paris kring 1900 (Forum). *Gunnar Brusewitz* och *Staffan Söderblom* stannar hemma och brevväxlar över den sjö där de bor i *Dagboksbrief* (Bonniers, ill).

Till den som snart skall flytta: *Compact*

living : idéer för trångbodda av Lorrie Mack (Prisma). Till den som byter land: Ana Martinez' Ana i Sverige med många roande iakttagelser (Brombergs).

Till den konspirativt sinnade Operation Narva av Harry Winter (Timbro).

Och till den som ogillar dagens ondska kanske 1920-talsmiljön i Oskuldens tid av Edith Wharton (Trevi), aktuell på nytt genom en fin film, utgör till sist en lämplig medicin.

ERWIN BISCHOFBERGER:

KAPITALISMEN OCH KATOLSK ETIK

I början av vårt sekel förfäktade den berömde tyske sociologen Max Weber (1864–1920) tesen, att den moderna kapitalismen var ett resultat av protestantismens etiska värderingar. Principer och dygder som ansågs vara "typiskt protestantiska" såsom flit, sparsamhet och en asketisk hållning utgjorde grunden för kapitalismens framväxt och utveckling. I sin nya bok ifrågasätter Michael Novak denna tes. Han är professor och en av USA:s mest kända författare som har publicerat en lång rad böcker som berör frågor kring ekonomi, etik och religion.

Michael Novak. *The Catholic Ethic and the Spirit of Capitalism*. The Free Press. Maxwell Macmillan International. New York, Oxford 1993.

Novak börjar sin framställning med att påpeka, att japanerna som företrädare och rentav förkroppsligar en effektiv variant av kapitalismen inte är protestanter och inte heller behöver bli det för att uppnå sitt syfte. De senaste åren har Novak under några längre forskningsresor lärt känna de två stora ekonomiska tröskelregioner som har en starkt katolsk prägel, nämligen Latinamerika och Östeuropa. Samtidigt som demokratin håller på att vinna terräng där breder också marknadsekonomin ut sig. Det är mot den bakgrunden som den här boken har kommit till.

Utifrån sina enorma kunskaper och långa erfarenheter tecknar författaren en vision av hur den katolska etiken förmår befästa och vidga kapitalismen samt